

LAVIDA ÉS TÁRSAI KONTRA GÖRÖGORSZÁG (2013): A ROMA TANULÓK KÜLÖN ISKOLÁBAN OKTATÁSA

2011. október 21-én az Európai Emberi Jogi Bíróság egy újabb kérelmet kommunikált Görögországgal, a közép-görögországi Sofadesben élő romákat érintően, ahol valamennyi, 550 roma tanuló a 4.sz. Általános Iskolában tanul, szemben a 289 nem roma diákkal, akik a nem roma 1. és 2. Általános iskolákba járnak.¹

A Lavidá és társai ügy kommunikációját követően ellenállás bontakozott ki számos helyi közösségben a roma tanulók normál iskolákba való integrációjával szemben.

2011. december 23-án az Oktatási minisztérium különleges titkára elrendelte (2012. január 1-jétől) a 4. sz. Általános Iskola összes első osztályos roma tanulójának áthelyezését Sofades és a környező falvak öt másik önkormányzati iskolájába.² Ugyanakkor, speciális oktatási személyzetet rendeltek ki ezekbe az iskolákba annak érdekében, hogy zökkenőmentes legyen a roma tanulók integrációja és iskolába járása. A következő tanévben (2012-2013) az első évfolyamra beiratkozó tanulók már nem a 4. sz. Általános Iskolában kezdték a tanévet, hanem az öt fent említett általános iskolában. A különleges titkár a levélben kifejezte "mély aggodalmát" roma tanulók bizonyos általános iskolákban való koncentrációja miatt Kardítsza prefektúrában, különösen annak fényében, hogy "az Európai Emberi Jogi Bíróság előtt lévő Lavidá kontra Görögország ügy miatt."

Ez a döntés felháborodást váltott ki a sofadesi nem roma közösség körében (mintegy 40% -a teljes lakosság viszonylatában szemben a 60%-os a roma közösséggel), és virulens rasszista reakciókat váltott ki a sofadesi és kardítszai helyi lakosságban, ami a roma tanulókat átvevő iskolák bezárásához vezetett.

Ennek eredményeként 2012. január 26-án az oktatási miniszter felülbírált a deszegregációs döntést, bejelentve a korábban uralkodó status quo-hoz való visszatérést egy deszegregációs cukormázsal borítva: megalakult az új, csak romák részére létrehozott 5. sz. Általános Iskola, valamint kilenc roma tanuló iratkozhatott be formálisan az 1. és 2. Általános iskolákba, akik számára ugyanakkor az 5. sz. Óvodán belül [amelynek székhelye az új roma településen volt, és csak roma tanulókat oktatott] szerveztek előkészítő osztályokat.

Sőt, a 2012-2013 tanév elejétől fogva az 5 sz. Óvoda diákjai Sofades különböző általános iskoláiba iratkozhattak be azzal, hogy arányuk egyik iskolában sem haladhatja meg a 20%-ot.

A Bíróság megállapította, hogy a 4. sz. általános iskolába kizárólag roma gyerekek jártak. Annak ellenére, hogy a szabály az volt, hogy az otthonukhoz legközelebb eső iskolában kellett tanulniuk, egyetlen nem-roma gyermek, aki az iskola körzetében lakott, sem járt a 4. sz. iskolába.

A Bíróság megállapította továbbá, hogy a 4. sz. iskolát nem kizárólag roma gyerekeknek hozták létre, és abban nem voltak olyan előkészítő vagy támogató osztályok sem olyan a roma gyerekek számára, akik átakartak iratkozni egy közönséges

¹ Greek Helsinki Monitor, Report on Greece's compliance with the UN Convention on the Rights of the Child: An Update (March 2011 – May 2012), 5. o.

² Lásd 2012 Annual Report of the Greek Ombudsman, http://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.ehtisies_ektheseis_documents.93959.

állami iskolába, miután elérték egy megfelelő oktatási szintet. A 4. sz. Iskola egy közönséges iskola volt, amely más állami hasonló oktatási programmal rendelkezett. **A Bíróság szerint az érintett hatóságok, különösen az Oktatási Minisztérium, tájékoztatva lett arról, hogy Sofadesben etnikai szegregáció folyik a roma gyerekeket érintően az oktatásban.** Ez a helyzet már a minisztériumnak címzett levélben is ismertetésre került, miként a Regionális Oktatási Hivatal jelentésében is benne foglaltatott. A jelentés felhívta a figyelmet a jelenlegi helyzetre, és javasolta, hogy a hatóságok ne helyezzenek roma gyerekeket a kizárólag roma gyerekek által látogatott iskolákba, annak érdekében, hogy véget vethessenek a társadalmi kirekesztésüknek és előmozdíthassák a romák integrációját.

Azt javasolta, hogy építsenek új iskolákat és tervezzék újra a beiskolázási körzeteket. A jelentés megállapította, hogy a roma gyermekek meglévő sofadesi iskolákban oktatása nem volt praktikus a nagy tanulósám és a hiányos infrastruktúra okán. **A jelentés kitért arra is, hogy a városi tanács elutasította a 4. sz. iskola bezárását és hogy a nem roma szülők ellenséges reakciót tanúsítottak, amikor a roma gyerekek átiratkoztak a többi sofadesi iskolába.**

A Bíróság megállapította, hogy az érintett hatóságok hivatalosan elismerték a a szóban forgó iskolai szegregációt, és annak szükségességét, hogy annak véget kell vetni. Ennek ellenére a Bíróság nem tudott fogadta el a kormány érvelését, miszerint a 2009-2010-es tanévben elég lett volna, ha a kérelmezők szülei kezdeményezik átiratkozásukat egy másik, közönséges iskolába, hogy megszűnjék a diszkriminációs érzetük.

Még ha az állam részéről hiányzik is a diszkriminatív szándék, az a hozzáállás, amely alapján a roma gyerekek tanulmányaikat olyan állami iskolában folytathatják, amelybe csak roma gyerekek járnak, és nem hoznak hatékony anti-szegregációs intézkedéseket, nem tekinthető objektív módon igazolható, törvényes célnak.

A kérelmezők által kifogásolt helyzet egészen a 2012-2013-as tanévig fennállt. **A Bíróság megállapította az 1. sz. Kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkének (oktatáshoz való jog) az Egyezmény 14. cikkével (hátrányos megkülönböztetés tilalma) együttes sérelmét.**³

³ Lavida kontra Görögország, Kérelem sz. 7973/10, 2013.05.30.elérhető:
[http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx#{\"itemid\":\[\"001-119974\"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx#{\)